

I

(Tiedonantoja)

NEUVOSTO

NEUVOSTON PÄÄTÖSLAUSELMA,

annettu 27 päivänä marraskuuta 2003,

päätöslauselmaksi liikenneonnettomuuksiin liittyvän psykoaktiivisten aineiden käytön torjunnasta

(2004/C 97/01)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

- (1) ottaa huomioon, että Euroopan unionin huumausainestrategiassa (2000–2004) korostetaan, että autolla ajamista laittomien huumausaineiden ja lääkkeiden vaikutuksen alaisena on ryhdyttävä käsittelemään ja että erityisesti tarvitaan lisää tieteellisiä selvityksiä huumausaineiden yhteydestä liikenneonnettomuuksiin;
- (2) ottaa huomioon, että huumausaineita koskevan Euroopan unionin toimintasuunnitelman (2000–2004) mukaan komissio ja jäsenvaltiot ryhtyvät tutkimaan laittomien huumausaineiden ja lääkkeiden vaikutuksen alaisena tapahtuvan autolla ajamisen seurauksia;
- (3) ottaa huomioon, että huumausaineita koskevan EU:n toimintasuunnitelman (2000–2004) väliarviointia koskevassa komission tiedonannossa todetaan, että alkoholin, huumausaineiden ja lääkkeiden vaikutusta autolla ajamiseen käsittelevä työryhmä on esittänyt tästä aiheesta useita suosituksia, ja pyydetään komissiota ja neuvostoa panemaan ne täytäntöön;
- (4) ottaa huomioon komission tiedonannon liikenneturvallisuutta koskevasta eurooppalaisesta toimintaohjelmasta ja erityisesti siinä esitetyt toimenpiteet, joilla torjutaan autolla ajamista huumausaineiden ja lääkkeiden vaikutuksen alaisena; ottaa myös huomioon, että tämä toimintaohjelma olisi pantava täytäntöön pikaisesti ja tehokkaasti;
- (5) ottaa huomioon neuvoston (liikenne, televiestintä ja energia) päätelmät edellä mainitusta eurooppalaisesta toimintaohjelmasta ja erityisesti sen päätelmien kohdan, jonka mukaan huumausaineiden vaikutuksen alaisena ajamista koskevaan ongelmaan olisi kiinnitettävä erityistä huomiota;
- (6) palauttaa mieleen Yhdistyneiden Kansakuntien huumausainetoimikunnan maaliskuussa 2001 Wienissä antaman päätöslauselman 44/5 nuorten huumausaineiden viihdekäytön torjunnasta;
- (7) ottaa huomioon neuvoston ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajien antaman päätöslauselman huumausaineiden viihdekäytön ehkäisystä ja erityisesti suosituksen pienentää huumausaineiden viihdekäyttöön liittyvää liikennetapahtuma-alttiutta parantamalla nuorten liikkumismahdollisuuksia muun muassa julkisilla kulkuvälineillä;
- (8) palauttaa mieleen yhteisön ajokortista 29. heinäkuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/439/ETY ja erityisesti sen liitteen III, jonka mukaan ajokorttia ei saa antaa eikä uudistaa henkilöille, jotka ovat riippuvaisia psyko-
trooppisista aineista tai käyttävät niitä väärin;
- (9) ottaa huomioon 6. marraskuuta 2001 ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/83/EY V osaston; katsoo, että kyseinen direktiivi edellyttää, että kaikkien markkinoille saatettavien lääkkeiden mukana on oltava tiedot ja kyseisissä valmisteen merkinnöissä tai pakkauselosteessa olevissa tiedoissa on varoitettava potilaita mahdollisista riskeistä, jotka liittyvät heidän kykynsä ajaa turvallisesti siinä tapauksessa, että lääke on otettu potilaille osoitettujen ohjeiden mukaisesti; katsoo, että kyseiset tiedot on toimitettu myös lääkäreille valmisteen ominaisuuksia koskevassa yhteenvedossa ja että niiden on katettava kaikki potilaan ajokykyä koskevat haittavaikutukset.
- (10) palauttaa mieleen Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksen (EDMC) vuoden 2002 vuosikertomuksen ja erityisesti viittauksen huumavien aineiden sekakäytön vaarallisuuteen autoa ajettaessa;
- (11) ottaa huomioon Euroopan neuvoston Pompidou-ryhmän tällä alalla tekemän työn ja erityisesti 18.–20. kesäkuuta 2003 pidetyn seminaarin päätelmät liikenteestä ja psykoaktiivisista aineista;
- (12) ottaa huomioon, että tieteelliset tutkimukset osoittavat, että psykoaktiiviset aineet saattavat vakavasti heikentää ajokykyä vaikuttamalla erityisesti kuljettajien psykomotorisiin toimintoihin ja olla siten syynä tai osasyynä liikenneonnettomuuksiin; ottaa huomioon liikenneonnettomuuksien vaikutukset myös terveydenhoidon, sosiaalisen elämän, työnteon ja turvallisuuden kannalta EU:n jäsenvaltioissa;

- (13) ottaa huomioon, että jäsenvaltioiden kokoamat tilastot psykoaktiivisten aineiden tosiasiallisesta vaikutuksesta liikenneonnettomuuksiin ovat vielä liian hajanaisia ja hankalasti tulkittavia; ottaa huomioon, että saatavilla olevien tietojen perusteella tämä ilmiö on kuitenkin yleinen ja että huumausaineiden käyttö ajamisen yhteydessä lisääntyy jatkuvasti; pitää huolestuttavana erityisesti huumausaineiden sekakäyttöä sekä alkoholin ja lääkkeiden käyttöä samanaikaisesti huumausaineiden kanssa autolla ajattaessa;
- (14) ottaa huomioon, että liikenneonnettomuuksia tapahtuu huomattavasti enemmän viikonloppuina, erityisesti illanviettopaikkojen läheisyydessä ja että joissakin jäsenvaltioissa perjantai- ja lauantaiyön liikenneonnettomuuksista on tullut yleisin 15–24-vuotiaiden nuorten kuolinsyy;
- (15) ottaa huomioon, että tutkimusta on jatkettava erityisesti epidemiologisten seikkojen selvittämiseksi. Asianmukaisen epidemiologisten tutkimusten toteuttamiseksi on panostettava entistä enemmän niiden valvontamenetelmien ja -välineiden kehittämiseen, joilla tutkitaan, ovatko ajoneuvojen kuljettajat nauttineet psykoaktiivisia aineita, ja tarkistetaan niiden vaikutus ajamiseen;
- (16) ottaa huomioon, että ajoneuvojen kuljettajien tienvarsitarkastuksia on järjestettävä usein, erityisesti riskitilanteissa, tämän ilmiön seuraamiseksi asianmukaisella tavalla ja torjumiseksi tehostetummin;
- (17) ottaa huomioon, että paremman kokonaiskuvan saamiseksi tästä ilmiöstä olisi hyödyllistä lisätä käytettävissä olevien resurssien rajoissa ajoneuvojen kuljettajien hermostollisia käyttäytymisoireita koskevia ja toksikologisia testejä;
- (18) ottaa huomioon, että sisämarkkinoiden toteutumisen ja laajentumisprosessin myötä Euroopan unionin kaupallinen tavara- ja henkilöliikenne kasvaa jatkuvasti; ottaa huomioon, että raskaiden ajoneuvojen liikenneonnettomuuksien ehkäisemiseksi ammattikuljettajien psykoaktiivisten aineiden käyttö olisi mahdollisuuksien mukaan ja kansallista lainsäädäntöä noudattaen havaittava määräaikaisten lääkärintarkastusten ja tienvarsitarkastusten yhteydessä; katsoo, että olisi harkittava erityistä ammattikuljettajien valvontajärjestelmää;
- (19) ottaa huomioon, että EU:n tasolla olisi vaihdettava tietoja parhaiden käytäntöjen löytämiseksi siihen, miten hoidetaan tapaukset, joissa ajoneuvon kuljettaja on psykoaktiivisten aineiden vaikutuksen alainen, ja kaikkien asianomaisten toimijoiden kouluttamiseen;
- (20) ottaa huomioon, että on parannettava tiedotusta ja ennaltaehkäiseviä toimia, joilla lisätään tietoisuutta psykoaktiivisten aineiden käytön sekä niiden sekakäytön riskeistä ajoneuvojen kuljettamisen kannalta; erityisen tärkeää on järjestää erityisesti nuorille suunnattuja tiedotuskampanjoita ja edistää myös heidän aktiivista osallistumistaan niihin; ottaa huomioon, että illanviettopaikkojen omistajat olisi saatava tiedostamaan tämä asia ja osallistumaan huumausaineiden käytön torjuntaan tällaisin ennaltaehkäisevin toimin;
- (21) ottaa huomioon, että onnettomuuksien vähentämiseksi on kehitettävä etenkin huumausaineiden käyttäjille suunnattuja erityisohjelmia, joilla puututaan ajoissa heidän ongelmiinsa, ja että on käytettävä hyväksi tienvarsitarkastusten tarjoamaa tilaisuutta ohjata kuljettajat, joiden ajokyvyn todetaan heikentyneen fyysisesti ja psyykkisesti huumausaineiden vaikutuksesta, hakeutumaan tarvittaessa vieroitushoitoon,
- KOROSTAA SEURAAVAA:
- (22) on edistettävä ja tehostettava tutkimusta psykoaktiivisten aineiden vaikutuksesta ajokykyyn, jotta ennaltaehkäisevät toimet ja torjuntatoimet perustuisivat luotettaviin tieteellisiin tutkimustuloksiin. Tieteellistä tutkimusta ja teknologian kehittämistä koskevan kuudennen Euroopan unionin puiteohjelman tarjoamia mahdollisuuksia on hyödynnettävä täysipainoisesti erityisesti synteettisten huumausaineiden vaikutusten ja huumausaineiden hermostollisten vaikutusten selvittämiseksi;
- (23) on lisättävä kansallisen lainsäädännön sallimissa rajoissa hermostollisia käyttäytymisoireita koskevien ja toksikologisten erityistestien käyttöä, joilla selvitetään kuljettajien mahdollista psykoaktiivisten aineiden käyttöä ja kyseisten aineiden vaikutusta ajokykyyn erityisesti kuolemaan johtaneiden tai kansallisten määritelmien ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti vakaviksi luokiteltavien liikenneonnettomuuksien yhteydessä ja tapauksissa, joissa on perusteltua olettaa, että kuljettaja on ollut psykoaktiivisten aineiden vaikutuksen alaisena;
- (24) on kehitettävä tienvarsitarkastusten parantamista koskevaa tutkimusta, jossa kiinnitetään erityistä huomiota näiden tarkastusten käytännön toteuttamiseen ja kustannusten kurissa pitämiseen, jotta tienvarsitarkastusten käyttöä voitaisiin laajentaa. Tässä yhteydessä on otettava huomioon myös Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen yhteisen tutkimuksen tulokset (Rosita II);
- (25) on varmistettava tietojenvaihto jäsenvaltioiden välillä, Euroopan unioniin liittyvät maat mukaan luettuina, parhaiden käytäntöjen löytämiseksi ja toimitettava tiedot kansallisella tasolla toteutetuista toimista kiireellisesti komissiolle ja EDMC:lle kyseisen ilmiön valvomiseksi EU:n tasolla;
- (26) on käynnistettävä nuorille, terveydenhoitohenkilöstölle, perheille, kouluille ja ammattikuljettajille suunnattuja tiedotus- ja ehkäisykampanjoita, joilla lisätään tietoisuutta psykoaktiivisten aineiden vaikutuksen alaisena ajamiseen liittyvistä riskeistä;

(27) on määriteltävä ja kehitettävä tehokkaita torjuntatoimenpiteitä, jotka soveltuvat erilaisiin kulttuuriin ja sosiaalisiin ympäristöihin sekä kansallisella että paikallisella tasolla ja joilla on tarkoitus vähentää ajanviettopaikoissa tapahtuvasta psykoaktiivisten aineiden käytöstä johtuvien liikenneonnettomuuksien määrää. Esimerkiksi kannustetaan käyttämään julkisia kulkuvälineitä yksityisajoneuvojen sijasta riskipaikoissa ja -tilanteissa ja muodostetaan ensiapuryhmiä, joissa on sosiaali- ja terveysalan työntekijöitä, jotka toimivat ajanviettopaikoissa ja pyrkivät löytämään riskihenkilöt ennen kuin nämä ryhtyvät kuljettamaan ajoneuvoja;

(28) on käynnistettävä toimet illanviettopaikkojen omistajien tietoisuuden lisäämiseksi ja heidän saamiseen mukaan toimintaan ja edistettävä yhteistyötä viimeksi mainittujen ja toimivaltaisten paikallisten ja kansallisten viranomaisten välillä, jotta vaaratilanteita voidaan ehkäistä ja hoitaa tehokkaasti;

(29) on toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet seuraamukset mukaan luettuina sellaisten kuljettajien osalta, jotka ovat psykoaktiivisten aineiden vaikutuksen alaisia ja joiden ajokyky on tämän vuoksi heikentynyt;

(30) on kerättävä ja arvioitava tietoja huumausaineita käyttäneiden kuljettajien vieroitushoidosta, jotta voidaan kehittää erityisohjelmia, joilla puututaan ajoissa huumausaineiden käyttäjien ongelmiin.

KEHOTAA KOMISSIOTA PANEMAAN LIIKENNETURVALLISUUTTA KOSKEVA YHTEISÖN TOIMINTAOHJELMA PIKAISESTI JA TEHOKKAASTI TÄYTÄNTÖÖN JA TOTEUTTAMAAN ERITYISESTI SEURAAVAT TOIMET:

(31) Komissio suorittaa tutkimuksen Euroopan unionin jäsenvaltioissa nykyisin käytettävien hermostollisia käyttäytymisoireita koskevien ja toksikologisten testien toimivuudesta ja tehokkuudesta selvittäessä psykoaktiivisten aineiden käyttöä ja vaikutuksia ajokykyyn. Tutkimuksen tulosten perusteella komissio tarkastelee mahdollisuutta laatia yhteistyössä jäsenvaltioiden ja asianomaisten toimijoiden kanssa edellä mainittuja testejä koskevat yhdenmukaiset EU-tason menettelyt tai vaihtoehtoisesti oh-

jeet tulosten luotettavuuden ja vertailtavuuden varmistamiseksi sekä laatii näitä menetelmiä koskevan ehdotuksen;

(32) Komissio laatii yhteistyössä jäsenvaltioiden ja asianomaisten toimijoiden kanssa, myös Euroopan unionissa kehitettyjen parhaiden käytäntöjen pohjalta, EU-tason suuntaviivat sellaisten tilanteiden hoitamiseksi, joissa ajoneuvon kuljettaja on psykoaktiivisten aineiden vaikutuksen alainen (esimerkiksi aineiden vaikutusten arvioiminen ajokyvyn kannalta, ennaltaehkäisy- ja/tai hoitotoimenpiteet), sekä laatii näitä menetelmiä koskevan ehdotuksen;

(33) Komissio laatii yhteistyössä jäsenvaltioiden ja asianomaisten toimijoiden kanssa, CEPOL mukaan lukien, EU-tason suuntaviivat, joissa suositellaan koulutusohjelmia poliisi- ja viranomaisille ja terveydenhuoltohenkilöstölle;

(34) Komissio tutkii ottaen huomioon kansallisella tasolla saadut kokemukset ja Euroopan lääkevirastoa kuullen, onko aiheellista ottaa lääkepakkauksissa yleisesti käyttöön asianmukaiset ja yhdenmukaiset tunnukset;

(35) Komissio ottaa huomioon mahdollisuuden ehdottaa toimenpidettä ammattikuljettajien valvonnan asianmukaisen tason varmistamiseksi;

(36) Komissio ryhtyy toimiin, jotta sen yhteyteen perustetaan, tämän rajoittamatta neuvostossa (liikenne, televiestintä ja energia) asiassa tehtäviä päätöksiä tieliikenneturvallisuuden eurooppalainen seurantakeskus. Tässä yhteydessä komissio takaa, että psykoaktiivisten aineiden vaikutuksen alaisena tapahtuvaan ajamiseen liittyviä kysymyksiä käsitellään liikenneonnettomuuksia koskevassa Euroopan unionin toiminnassa;

(37) Komissio laatii yhteistyössä jäsenvaltioiden ja asianomaisten toimijoiden kanssa sanaston ajokykyyn vaikuttavan psykoaktiivisten aineiden käytön päänäkökohtia koskevista keskeisistä termeistä ja määritelmistä Euroopan unionin maiden keskinäisen ymmärtämisen parantamiseksi.